

Biuro Komunikacji i Promocji
Wydział prasowy

BRIEF DOTYCZĄCY TYMCZASOWEGO ARESZTOWANIA

Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące tymczasowego aresztowania są nadużywane. Choć areszt tymczasowy powinien być stosowany jako ostateczny środek zapobiegawczy, w praktyce jest używany zbyt często. Jak pokazują statystyki, rośnie liczba jego zastosowania – od 6081 przypadków w 2016 roku do 8490 w 2023 roku. Nowelizacja Kodeksu karnego ma na celu m.in. uporządkowanie tej praktyki i ograniczenie stosowania aresztu wyłącznie do najcięższych przypadków. Zmiany w kwestii tymczasowego aresztowania są niezbędne dla przywrócenia zasad praworządności oraz lepszego zabezpieczenia praw obywateli.

Proponowane zmiany:

1. Surowość kary nie będzie już samoistną przesłanką do aresztowania – Artykuł 258 § 2 Kpk zostanie zmieniony, tak by zagrożenie surową karą nie było jedynym powodem zastosowania aresztu.
2. Ograniczenie wpływu surowości kary – wysokość kary będzie brana pod uwagę przy ocenie zagrożenia utrudniania postępowania, tylko jeśli oskarżonemu grozi co najmniej 10 lat pozbawienia wolności lub gdy sąd I instancji orzekł karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności.
3. Maksymalny czas trwania aresztu przed wyrokiem – tymczasowe aresztowanie przed wydaniem wyroku przez sąd I instancji nie będzie mogło trwać dłużej niż 12 miesięcy, jeśli podstawą jego zastosowania była surowa kara.
4. Konieczność przedstawienia dowodu na sprawny przebieg śledztwa – aby przedłużyć areszt, prokuratura będzie musiała wykazać, że śledztwo przebiega sprawnie.
5. Szerszy dostęp do akt sprawy – podejrzany i jego obrońca będą mieli większy dostęp do akt sprawy w związku z wnioskiem o zastosowanie lub przedłużenie aresztu.
6. Brak zdalnych posiedzeń aresztowych – zdalne posiedzenia nie będą już możliwe.
7. Większe znaczenie poręczenia majątkowego jako alternatywy dla tymczasowego aresztowania – prokurator nie będzie mógł wstrzymać zmiany aresztu na poręczenie majątkowe.

8. Gwarancja poufności kontaktów aresztowanego z obrońcą – prokurator nie będzie mógł kontrolować kontaktów i korespondencji podejrzanego z obrońcą.
9. Ograniczenie stosowania aresztu przy niskiej groźbie kary – tymczasowe aresztowanie nie będzie stosowane, jeśli podejrzanemu grozi kara poniżej 2 lat więzienia.
10. Odszkodowanie za niesłuszne aresztowanie – Podejrzani aresztowani będą mieli aż trzy lata na dochodzenie odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

Obecny stan prawny:

- Sądy mogą stosować tymczasowy areszt wyłączenie z powodu grożącej surowej kary (art. 258 § 2 Kpk), bez badania czy faktycznie ma to wpływ na utrudnianie postępowania.
- Zdalne posiedzenia aresztowe są dozwolone.
- Tymczasowe aresztowanie nie jest możliwe, jeśli grożąca kara jest niższa niż rok pozbawienia wolności.
- Prokurator może być obecny podczas spotkań aresztowanego z obrońcą przez 14 dni od zastosowania aresztu i kontrolować jego korespondencję.
- Prokurator może sprzeciwić się wypuszczeniu oskarżonego za poręczeniem majątkowym do czasu rozpoznania zażalenia.
- Roszczenie o odszkodowanie za niesłuszne aresztowanie przedawnia się po 1 roku.